

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil:
Dr. OREST BUCEVSCI
Telefon 13—74

Solemnitatea Inaugurării Noului an de Studii la Acad. teologică din Cluj.

Sub înaltul patronaj al P. S. S. Episcopului Nicolae Ivan, Duminecă, 16 Oct c., la Universitatea din Cluj, în cadrul unei mari serbări, s'a făcut inaugurarea solemnă a cursurilor teologice din anul acesta.

Conform programului anunțat, serbarea a început la orele 11 a. m. cu un parastas pentru defunctul Rege Ferdinand, oficiat în biserica locală de către profesorii de teologie și anume preoții: Dr. I. Pașca, Dr. A. Buzdug, Dr. L. Muntean și arhidiaconii Dr. V. Sava și Dr. I. Vască; răspunsurile dându-le excelentul și puternicul cor al teologilor de sub măiastra conducere a distinsului profesor-compozitor de muzică Dr. V. Petrașcu. Au fost de față pe lângă P. S. Sa Episcopul Nicolae, înconjurat de membrii consiliului eparhial, de profesorii de teologie și toți studenții în teologie, — reprezentanții tuturor autorităților militare, civile și ai instituțiilor culturale din loc, și un foarte numeros public, venit să ia parte la serbarea aranjată de instituția noastră de înaltă cultură și educație teologică.

La parastas decanul teologiei, prof. Dr. I. Vască, acest consacrat predicator al bisericii noastre, cu zelul pastoral ce-l caracterizează, a rostit în fața selectului public următorul

**Cuvânt comemorativ pentru defunctul
Rege Ferdinand I.**

*Preasfinte Stăpâne,
Iubiților Credincioși și Iubiți Studenți,*

În cadrul solemnei festivități de astăzi, când am hotărât să inaugurăm deschiderea unui nou an de studii la Academia noastră teologică, ne-am simțit plăcut îndemnați să

pășim întâi aci în acest locaș sfințit pentru ca să onorăm cu atențiunea noastră în primul rând un pe cât de important și istoric eveniment, un tot pe atât de întristător și dureros fapt petrecut de curând în viața și istoria neamului nostru.

Ne-am simțit plăcut îndemnați să dăm cu prilejul prăznirii festive de azi atențiunea cuvenită îndeosebi acelei mari dureri naționale, care a fost moartea iubitului și mult regretatului nostru Rege Ferdinand I, primul monarh al patriei noastre întregite, sub a cărui înțeleaptă oblăduire a luat ființă și a fost îndrumată spre prosperare și progres și scumpa noastră instituție de înaltă cultură teologică.

Iar atunci când petrecem în cucernică contemplare duiioasele clipe, închinată memoriei celui mai nobil și mai mare dispărut dintre noi, să-mi fie îngăduit a evoca prin câteva cuvinte și unele din mărețele sale însușiri și fapte, cari vor constitui pururea un sublim exemplu de înalt patriotism și conștiincioasă împlinire a datoriei atât pentru supușii săi dragi, cari l-au cunoscut și l-au iubit, cât și pentru nenumăratele generații românești, ce se vor părănda în noianul vremurilor viitoare.

Iubiți prezenți,

Pentru a depăna mai departe firul basmelor, firul atâtor tradiții din popor, a apărut ca o figură răătăcită în viața neamului românesc prințul Ferdinand, prințul cu ochii blânzi, cu inima plină de credință și cu sufletul de vitejie. Născut ca vlăstar al puternicii dinastii de Hohenzollern, a cărei pomenire urcă printre feudații unor vremuri

îndepărtate în trecut. A venit în țara noastră România, pe când aceasta era încă mică, împreună cu unchiul său, marele rege Carol, dela care și-a primit cele mai înțelepte îndrumări ale vieții. Iar la moartea acestuia, întâmplată atunci când din belșug se vărsa sânge la hotarele țării, atunci când cutremurul general de conflagrație sângeroasă a pus stăpânire pe aproape toate popoarele pământului, atunci i-a fost îngăduit de pronia cerească să ajungă Rege pe tronul României.

Însă numai a primit în grija sa destinele patriei sale adoptive și o luptă grea s'a încins în sufletul tânărului Rege Ferdinand. Căci se găsea la mijlocul unei mari și grele răspântii. Din toate părțile făgădueli de cinste, bogăție și de mărire, îi precupețiau prețiosul său sprijin. Pe de-o parte îl chema în ajutor sânge de sângele său, pe de altă parte glas de rugă pentru a fi izbăviți, se ridica cătră ființa lui vitejască din partea acelor, cari pe întinse câmpii de bătaie erau siliți să-și deie viața pentru scopuri protivnice înfăptuirii frumoaselor aspirații ale poporului său!

Dar Tatăl cel ceresc, al cărui ajutor neîncetat l-a cerut în clipele de zbucium și chin sufletesc, i-a luminat mintea și i-a arătat calea pe care trebuie să pornească.

Și pătruns de vocațiunea divină a destinelor românești, Regele Ferdinand al României și-a smuls din piept vechi sentimente firești, a suprimat într'o uriașă sforțare glasul sângelui, a îmbrăcat zalele de Voievod păzitor al întâmplărilor ce se zbăteau frumoase la ușa istoriei și într'o binecuvântată clipă a deschis larg drumul vitejiei tradiționale a poporului românesc, devenit prin cea mai sublimă jertfă omenească, poporul său. Iar epopea cea mai sângeroasă a istoriei noastre naționale a fost pornită astfel în cursul ei inevitabil.

La început a răbdât suferinți, dezamăgiri și necazuri! Dar credința tare și neclintită în puterea Dumnezeuirii și izbândirea dreptății l-a învrednicit de cea mai strălucită glorie, pe care ar fi putut s'o ajungă cândva vre-un cap încoronat al neamului nostru. Când i-a fost dat lui să se întoarcă încununat cu laurii biruinței și întimpinat de venerația întregului său popor, pentru-că el a izbutit să fie desăvârșitul

erou al celei mai frumoase legende a istoriei noastre naționale și cel mai fericit deplinitor al mărețului vis, a cărui tâlcuire de veacuri se șoptea pe întinsul pământului românesc. — Iar încoronat apoi Rege al tuturor Românilor, alături de eroica sa tovarășă de luptă, suferințe, ideal și izbândă, alături de augusta sa soție Regina Maria, și-a dat cea mai stăruitoare silință, ca după crâncenul măcel mondial sufletul său nobil și mare să-și însușiască și durerile, visurile și suspinele supușilor săi dragi, ale căror brațe l-au condus la biruință. Căci n'a fost clipă de avânt al scumpei sale patrii, pentru care inima lui să nu aibă o tresărire de bucurie; n'a fost poticnire, pentru care să nu simtă o strângere de durere; n'a fost suferință, pentru care el să nu verse o tănuită lacrimă de jale și o duioasă rază de mângăiere.

De aceea în legăturile dintre poporul român și monarhul care prin propriile lui acte de eroism și măreție și-a deschis drum larg în istorie, *iubirea a fost temelie trainică și indestructibilă*. Din ea au izvorât, au crescut și s'au înălțat florile superioare ale cultului, dreptății și venerației față de un mare și neîntrecut Rege, care cu lumina unei rare inteligențe, cu sufletul pătruns de o divină bunătate, cu un înalt simț al realităților îmbinat cu viziunea idealului a condus soarta țării și a supușilor lui, dând numai în câțiva ani României întregite prosperitatea de care ne bucurăm azi cu toții și gloria care face mândru până și pe cel mai umil fiu al acestei țări.

Iubiților prezenți,

Acest mare căpitan, acest superior om de Stat, acest erou neascănat al românizmului, monarh între monarhi, într'un târziu de posomorâtă noapte de vară, s'a dus pentru vecie dintre noi. Ne-a părăsit pentru totdeauna; rupând ceva din ființa noastră națională. Moartea lui a fost marea durere a suflării românești de pretutindeni și cu belșug de lacrimi în care se amesteca jalea unui întreg popor recunoscător trupul lui neînsuflețit, a părăsit la 24 Iulie Bucureștii pentru a se așeza spre veșnică odihnă în ctitoria domnească dela Curtea de Argeș.

Iar nouă în aceste duioase clipe pe cari

am ținut de cuviință să le închinăm memoriei ilustrului și neuitatului Monarh Ferdinand I, evocând în aducerea aminte unele din strălucitele sale fapte și însușiri cari constituie, pentru toți, cel mai sublim exemplu de înalt patriotism și conștiințioasă împlinire a datoriei, nu ne mai rămâne alta decât să împlorăm milostivirea Ceriului, ca Lui să-i dăruiască odihna fericită, spre care a năzuit, și pe noi să ne învrednicească a păzi neîncetat povăturile Lui înțelepte, pe cari ni le-a dat prin grai, scris și fapte în toată viața sa, atât spre binele nostru, cât și spre prosperarea scumpei noastre patrii.

*

După acest cuvânt comemorativ, ascultat de toți cei prezenți cu adâncă pietate, a urmat un scurt Te-Deum, obișnuit la deschiderea fiecărui an școlar.

Apoi, toți cei cari au luat parte la serviciul religios din Biserică, au plecat spre Universitate, unde în sala mare de conferințe, se aduna publicul în vederea festivității anunțate. Remarcăm dintre cei prezenți: P. S. Sa Episcopul Nicolae, Rectorul Universității Gh. Bogdan-Duică, Dr. I. Lupaș prof. univ. și fost ministru, generalul Batâr, primarul municipiului Dr. T. Mihali, prefectul poliției col. Stătescu, consilierul eparhial Dr. S. Stanca, prof. Curea, prof. Golumba, pr. Suci, Mușat, Vasinca, Bogdan, dir. V. Bogdan, prof. Septimiu Popa, prof. Romanțan, prof. Gliga, Dr. Cărpinișan, Dr. Seviciu, Dr. A. Dragomir, rev. școl. Roșu și Bura, dir. Pescar, dl Ardeleanu, Soc. fem. ort. rom. reprezentată prin d-na prezidentă E. Voitești și viceprezidenta Bogdan-Duică, înconjurată de multe doamne din înalta societate clujană, reprezentanți ai Academiei teologice unitare și reformate, Centrul studențesc „Petru Maior“ etc. etc.

După vechiul obicei, solemnitatea se deschide cu un psalm, executat de corul teologilor, și care a impresionat adânc pe toți cei de față. A luat apoi cuvântul fostul decan dl prof. Dr. O. Bucevschi, care salută oaspeții și urmând vechiul uz academic face o amănunțită dare de seamă asupra situației Academiei teologice din anul trecut. Astfel după un scurt istoric al înființării acestei instituții cu accentuarea marilor merite în privința aceasta ale P.

S. Sale Episcopului Nicolae, care a dat dovadă de adâncă pricepere a cerințelor vremii, arată situația colegiului profesoral, numărul studenților înscriși, examenele ținute, situația bibliotecii, activitatea școlară și extrașcolară (publicații, conferințe etc.) a profesorilor și studenților, vizitele înregistrate ș. a. m. d. — din care expunere se înțelege limpede că această instituție își înțelege menirea sub orice raport. Apoi adresându-se noului decan Dr. I. Vască în mod solemn îi predă conducerea Academiei teologice, urând ca sub conducerea D-sale să se poată înregistra cele mai frumoase succese pentru progresul instituției. A răspuns noul decan, mulțumind pentru frumoasele cuvinte ce i s'au adresat precum și pentru încrederea pusă în persoana sa, și totodată promițând, că se va strădui să-și împlinească datoria în modul cel mai conștiințios. Apoi conform unui frumos uz academic își inaugurează anul său de activitate cu o conferință festivă, — mult aplaudată și pe care o vom publica în alt număr al „Renașterii“. Terminându-se conferința cu omagii la adresa M. Sale Regelui Mihai I., corul intonează Imnul Regal.

La încheiere P. S. Sa Episcopul Nicolae, sub a cărui înalt patronaj s'a făcut festivitatea și care nici când nu pregetă să dea efectiv sprijin oricărei opere utile și frumoase, îmbrăcând situația momentului în minunate și miezoase cuvinte, izvorâte din munca și experiența unor decenii întregi în ogorul bisericii și al neamului nostru, rostește cu pregnanță următoarele cuvinte:

Cuvântarea P. S. S. Episcopului Nicolae

*Domnule Rector,
Doamnelor și Domnilor,
Iubiți Studenți,*

Înainte de toate țin să mulțumesc domnului Rector al Universității Gh. Bogdan-Duică pentru amabilitatea ce a arătat-o față de noi și față de Biserică, pentru că prin această să ne dea primul îndemn la ridicarea Acad. Teologice la rangul de Facultate.

N'am avut în viața mea o mai mare bucurie ca acum 3 ani când prin ajutorul d-lui Al. Lapedatu actualul ministru al Cultelor și Artelor, am putut înființa

Academia Teologică. Îmi ziceam atunci: „Înzadar zidesc Catedrală aici în Cluj și înzadar se zidesc biserici la sate dacă amvonurile lor nu vor avea Apostoli cari să răspândească cuvântul adevărului; înzadar îmi vor fi toate străduințele dacă, nu voi avea colaboratori devotați pentru răspândirea idealului creștin.

Trecând peste greutățile înființării acestui înalt așezământ de cultură teologică, astăzi mă văd înconjurat de un Corp profesoral select și de un frumos număr de studenți cari promit mult. Însă eu zic tuturor celorlora cari n'au destulă dragoste de neam și lege, de acum să pășească spre alte cariere, căci misiunea preoțească departe de a oferi comodități, este spinoasă și cu multă răspundere.

Corpul profesoral este la culmea chemării. Deci și studenții au datoria de a-și însuși cunoștințele cari să le fie armele de luptă și apărare pentru răspândirea învățăturilor creștine, căci poporul nostru are nevoie de mulți apostoli, mai ales în părțile în cari se simte nevoie de lumină și viitorii preoți, cari sunteți voi iubiți studenți, aveți datoria să împrăștiți întunecul. Voi sunteți chemați să reparați stricăciunile veacurilor trecute și mai ales aveți datoria de a nu lăsa să străbată în Biserică învățături dăunătoare creștinismului și neamului nostru; iubirea către aproapele să vă fie ținta vieții și iubirea către institutele de cultură să vă fie mijlocul prin care să realizați acel ideal care este al întregului neam.

Peste puțin eu poate nu voi mai fi, însă mă voi veseli în groapă pentru râvna ce o veți depune pentru binele bisericii și spre propășirea patriei noastre.

*

Cuvintele P. S. Sale ascultate de toți cu încordată atenție, au fost acoperite cu ințeleșite aplauze.

După solemnitatea dela Universitate, în Reședința episcopală P. S. Sa rostind un scurt, dar frumos cuvânt introductiv predă profesorilor Academiei teologice, decretul de definitivare, pentru care fapt decanul, în numele colegiului profesoral, exprimă mulțumirile cele mai bine simțite și totodată asigură pe P. S. Sa de tot devotamentul profesorilor. A urmat apoi, într'o

atmosfera de cea mai bună dispoziție, masa festivă oferită de P. S. Sa și la care au luat parte Rectorul Universității Gh. Bogdan-Duică, dl prof. I. Lupaș, consilierii eparhiali și profesorii Academiei.

A fost o solemnitate înălțătoare și în acelaș timp o dovadă a înălțimii morale și culturale la care s'a știut ridica instituția de înaltă cultură și educație teologică, întemeiată de cel dintâi Episcop al reînviaterii ctitorii a lui Ștefan cel Mare — al eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Sfințirea bisericii ortodoxe române din comuna Moinești

(Zău) județul Turda

„Mulțumescu-ți Doamne, că am văzut și minunea aceasta“ spunea credincioșii din Moinești, în ziua de 9 Octomvrie crt.

Un grup de oameni săraci materialicește, în frunte cu vrednicul preot ortodox din Miheșul-de-Câmpie, Petru Șeulean, fala preoțimii, prin perseveranța lor în credință și corectitudine — au înălțat în com. Moinești un lăcaș sfânt de toată frumusețea.

Această biserică este socotită de toți localnicii ca o minune, prin faptul că nu se așteptau s'o vadă așa curând, cunoscând starea materială a credincioșilor și necunoscând în deajuns tăria credinței lor.

Nădăjduind mereu în puterea și ajutorul celui de sus, micul grup sărac n'a stat un moment la îndoială, ci dârz în mijlocul protivnicilor și-a clădit în tăcere altarul măririi sufletelor celor drepti. Laudă lor și mai pre sus preotului care a știut să pună tăria credinței în sufletele credincioșilor săi, prin pilda vie de abnegație ce întruchipează.

Odată lăcașul terminat se aștepta cu înfrigurare sfințirea lui. Ziua de 9 Oct. a. c. poate fi socotită cea mai sfântă din viața credincioșilor ortodoxi din Moinești — sfințirea vredniciei lor. — Din zori, cu mic cu mare, bărbat și femei alergau, lucrând în toate părțile pentru o primire cât mai plăcută a celui care avea să le sfințească munca. Încă în seara zilei de 8 Oct. primiseră la sânul lor o grupă de teologi cořiști din Corul teologilor Academiei din Cluj, dirijat de Dl. dr. Petrașcu, care avea să

le înalțe sufletele într-o topirea cu a Celui de sus și să le încununare slujba de a doua zi. Bucuria până la lacrimi a acestor oameni curați, au știut s'o sfințească acești coriști cu preoții sosiți de odată, prin săvârșirea vecerniei, utreniei și litiei în vechia clădire ce le-a servit de biserică până atunci.

Duminecă pe la orele 9 dimineața ni-se anunțase sosirea P. S. Sale. Episcopul armatei Dr. Ioan Stroia, la arcul de triumf din marginea satului, unde primarul comunei și Dl. Nașcu Bogdan preot gr. cat. au făcut primirea.

Pe drumul din fața bisericii lume multă venită din satele vecine, preoți în odăjdii și corul în sunetul clopotelor așteptau sosirea P. S. Sale. La un moment dat apare drapelul tricolor urmat de credincioși, cari încadrau automobilul P. S. Sale. Nerăbdarea și bucuria de a-l vedea cât mai în grabă, lucea în ochii tuturor. Mulțimea îi striga „să trăiască“. Preotul Petru Șeulean căruia se datorește în mare parte zidirea bisericii, în emoționate cuvinte, i-a urat bun venit. În răspuns, P. S. Sa lămurește prezența P. S. Sale și lipsa P. S. S. Episcop Nicolae Ivan așteptat de credincioși. Poarta cea mare a curții bisericii împodobită cu crengi de stejar și flori fu inundată de mulțime.

Între sunetul cântărilor, Arhiepiscopul, înconjurat de doisprezece preoți, îmbracă ornamentele și serviciul divin se începe cu înconjurul noului lăcaș de trei ori, facerea crucilor cu unt de lemn și mir în cele patru laturi și cetirea Evangheliilor prescrise. Impresionant pentru toată asistența a fost pătrunderea în biserică prin ciocnirea de trei ori cu crucea în ușă și ruga P. S. S. la intrarea în noul Sion. La vorbele „deschideți boeri porțile că vine împăratul mării“; din lăuntru o vorbă, venită par' că de departe răspunde; „cine este împăratul mării?“ O liniște de mormânt stăpânea toată mulțimea, iar ochii tuturor erau îndreptați spre ușă, așteptând minunea. După a treia ciocnire, ușile se deschisero în lături și P. S. Sa urmat de mulțimea credincioșilor și-a făcut intrarea. În primul moment, privirile fură capturate de minunatul iconostas și candelabru, sculptat în lemn și pictat cu aur și colori dulci de

maestrul-profesor Dl. Aurel Pop din Lupeni. P. S. Sfințitul împreună cu preoții puseră moaștele sfinte în masa sfântă din altar, în timp ce corul întona imnuri de mărire. Se stropi apoi cu aghiasmă în cele patru laturi, se făcu aceleași cruci din unt de lemn și mir și se începu serviciul Sfintei Liturgii. Tot timpul răspunsurile Sfintei Liturgii le-a dat corul teologilor. La auzul acestuia, credincioșii, cari neîn-căpând în sfântul lăcaș mereu se perindau, au trăit câteva clipe înălțătoare. Impresionant a mai fost deasemeni hirotonirea tânărului preot Alex. Oltean din Mureșeni. Lucruri ce nu prea se văd pe la sate.

Vorbirea Înaltului Prelat respectată și cu cuvinte de laudă și de îmbărbătare a fost ascultată cu evlavie.

La ora 1^{1/2} s'a sfârșit serviciul divin. După serviciu au urmat recepțiile în sala Școlii primare de stat și imediat banchetul. Primul toast a fost al P. S. Sale, prin care s'a evocat memoria regretatului Rege Ferdinand I. preamărind faptele lui și terminând cu urale la adresa mult iubitului Rege Mihai I. și a Regenței. Corul teologilor cântă „Trăiască Regele“. Au mai toastat; Dl. protopop Romul Popa, Dl. preot gr. cat., reformat, dl. profesor de cant și dirijor al corului teologilor Dr. Petrașcu, învățător Bucur și Dl. preot Petru Șeulean. Incheierea a făcut-o P. S. Sa prin regrete de despărțire, fiind nevoit a pleca din mijlocul credincioșilor așa de curând. În tot timpul mesei oaspeții au fost distrați cu cântările teologilor. Seara, tinerimea din loc, din jur și coriștii au petrecut până în ziuă. Din timp în timp, în pauzele muzicii, corul teologilor distra asistența cu cântări de toată lauda.

Dimineața, mulțimea s'a împrăștiat, rămânând localnicii ortodoxi în frunte cu iubitul lor preot Petru Șeulean, cari au dat o frumoasă dovadă de ce poate face credința oamenilor săraci.

V. E. Patriciu.

A apărut

Calendarul Eparhial

pe anul visect 1928, cu un conținut bogat literar și numeroase ilustrații

Prima vizită a Preasfințitului nostru Episcop Nicolae Ivan în Maramurăș.

Remeți, Sarasău, Săcel, Dragomirești.

II.

În jurul Sighetului atât la Nord cât și la Sud sunt mai multe parohii ortodoxe. Vizita canonică a P. S. Sale, conform programului stabilit, urma să fie mai întâi în pa ohiile din Sarasău și Remeți, cari au fost de altfel și cele dintâi parohii înființate după anul 1918. Vremea cu desăvârșire defavorabilă a făcut ca aceste parohii să fie cercetate de delegații P. S. Sale în 31 Septemvrie.

Populația în întregime ortodoxă a eșit întru întimpinarea delegaților: Secretarului consistorial Cărea, prof. Dr. I. Pașca, protopopul Muntean și Latiș, cu un fast care a întrecut orice așteptare. În hotarul comunei Săpânța i-a așteptat vre-o 40 de călăreți, la intrare în comună. Primarul a oferit tradiționala pâine și sare, și între cântecele alor mai multe coruri de băieți, de fete, etc. s'a format o procesiune impozantă până la biserică. Între credincioșii cari au eșit întru întimpinarea trimișilor a fost o mare mulțime de credincioși ortodocși veniți din Cehoslovacia. Comuna Remeți este situată la câțiva klm. de Tisa și de cealaltă parte a Tisei sunt comunele fruntașe Tereșva, Bușteni, Mănăstirea Perilor, toate curat ortodoxe, de unde mișcarea ortodoxă a fost transplantată de curenții popular și dincoace de Tisa pe teritoriul românesc. Populația comunei Remeți este ruteană și alături de Veresmort la Tisa slujba se face, fiind populația ruteană, și în limba paleoslavă respective poporul dă răspunsurile în limba paleoslavă. Înainte de revenirea la ortodoxie slujba era maghiară și paleoslavă.

Prezența multor credincioși din Cehoslovacia a făcut și mai impunător cortegiul care s'a format în drum spre biserică. Aici în Remeți avem o biserică frumoasă, casă bisericască bună, toată averea este în mâna ortodocșilor, dintr'o populație de 1300 de oameni cari până de câțiva ani erau uniți, nu există azi nici un singur

unit. — La slujbă au asistat 3000 oameni cari toți s'au botezat și miruit.

După săvârșirea slujbei dzești, delegații P. S. Sale au cercetat și parohia ort. din Sarasău cu populație curat românească. Și aici avem o populație ortodoxă însemnată, dar până când în Remeți e biserică, e casă etc. în Sarasău biserică în care s'a făcut Sfeștania ortodoxă în 1922, azi e din nou în mâna uniților deoarece ortodocșii au fost alungați din biserică de forța publică a Țării românești pentru a „potoli” luptele confesionale, și astăzi n'avem aici decât o capelă sărăcăcioasă și un loc splendid pentru viitoarea biserică ortodoxă a Sărăsăului. Preot stabil nu avem aici.

*

În 31 Septemvrie după masă vremea s'a schimbat întrucâtva spre bine și P. Sf. Episcop și-a putut continua viziata canonică în Maramurăș. Drumul P. Sfințitului a dus pentru primadată la Dragomirești, unde l'a așteptat preotul nostru Moldovan în fruntea credincioșilor, primpretorul Pop Maxim și toate autoritățile. Biserica de aici e transformată dintr'o casă. Și aceasta bisericuță stă față'n față cu biserică pompoasă, — adevărata catedrală — a fraților uniți care a fost clădită de guvernul unguresc ca să împedecă pe vremuri cu orice jertfe revenirea dragomireștenilor la ortodoxie. Astăzi în Dragomirești cu toate jertfele aduse de guvernul unguresc s'a ridicat și o a doua biserică ortodoxă română, care va sluji ca biserică pentru viitoarea mănăstire a Călugărilor. P. Sfințitul Episcop în cuvântarea Sa a promis că pe alt an, cu ajutorul lui Dumnezeu, va sfinți noua biserică.

Parohia cea mai apropiată ortodoxă de Dragomirești este Săcelul. Aici s'a format pe vremuri prima parohie ort. română. De aici a fost izgonit, ca nedorit asesorul consistorial de atunci I. P. S. Patriarhul de astăzi Dr. Miron Cristea. Primpretorul care a făcut bravura aceasta a trebuit de astădată să vadă cu ochii săi intrarea triumfală în comună, a Prea Sfințitului Episcop Nicolae al Clujului. Pretutindeni porți triumfale, o mulțime de călăreți etc. Poporul adunat cu miile, cu toate că preotul comunei zăcea bolnav în Clinica din Cluj, țărani din Săcel ei înșiși au aranjat toată primirea sărbătorească a Episcopului no-

stru, și s'a achitat în mod neîntrecut. Onoare și cinste lor! P. Sf. Episcop a fost plăcut impresionat de grandioasa primire ce i s'a făcut, de unde a plecat cu cele mai bune impresiuni. În Săcel avem 1500 de credincioși, casă, biserică în situație mulțumitoare.

În Borșa

Târziu seara, după o cale obositoare P. Sfințitul Episcop a ajuns în Borșa unde a fost așteptat cu porți triumfale, în frunte cupreotul T. Ciuruș și ieromonahul Centurion Sava, de credincioșii noștri. Administrația a fost reprezentată prin dl primpretor Coman din Vișeu, care dinpreună cu notarul Petrovai luase cele mai ospitale măsuri pentru găzduirea peste noapte a Prea Sfințitului cât și a suitei sale, care avea, începând din Sighet, deosebită cinste să fie însoțită de sufletul mișcării ortodoxe din Maramurăș, de dl Dimitrie Simon, directorul Școlii normale. În 2 Oct. o zi frumoasă de Duminecă, Prea Sfințitul a făcut slujba arhierescă în capela din Borșa-Poeni, iar cuvântul Arhieresc s'a rostit în liber fiind afluența poporului extraordinar de mare.

Ura neputincioasă a minuscului-slujitor unii din Borșa a găsit chiar acest moment mai nimerit să se manifesteze. În decursul cuvântării Prea Sfințitului nostru Episcop, preotul unit poruncise să tragă clopotele dela biserică unită, clădită la câteva sute de pași de capela ortodoxă, o adevărată biserică de concurență și de desagregare religioasă și națională. Încercarea amintită a preotului a fost primită cu scârbă de poporul adunat și a încetat de curând și ce explicație curioasă nu încearcă să dea unii frați uniți provocării părintelui din Borșa. Vezi Doamne, că în ziua aceea, în 2 Oct. s'a sărbătorit o aniversare a fieiertatului Episcop Pavel. Deci preotul unit putea să-și admită orice gest provocător. De altfel toată aranjarea serbărilor în legătură cu Episcopul Pavel își au tâlcul lor. În 2 Oct. se proiectase sfințirea Arhierescă a bisericii ort. din Baia-mare și imediat Episcopul din Gherla îndemnat de preotul unit din Baia-mare, a aranjat serbările pentru Episcopul Pavel la Recea, doi klm. depărtare de Baia-mare, cu scopul vizibil care

nu are lipsă de lămuriri. Și toate acestea se aranjază în numele Blândului Mântuitor!

În Vereșmort la Tisa

Cu tot incidentul care a eșit rău pentru cei cari l-au provocat, Preasfințitul Episcop a putut să constate că în Borșa avem peste 3000 de credincioși grupați în două parohii, unde avem lipsă neapărată de două bisericețe cât de modeste. Din Borșa Preasfințitul a plecat direct la Vereșmort la Tisa, unde preotul Todorescu în locul bisericii aprinse de dușmanii ortodoxiei dinpreună cu tot poporul din Vereșmort a făcut o solemnă primire. Pe fețele tuturor credincioșilor se reoglindea bucuria că pot să-L vadă în mijlocul lor pe Preasfințitul Episcop. Slujba în Vereșmort la Tisa se face într'o clopotniță ce a rămas ca prin minune intactă. Casa pentru preot este abia în curs de construcție. Și bieții credincioși din Vereșmort au fost amendați cu zeci de mii pentru că au luat în stăpânire averea bisericii strămoșilor lor. Procesul ajuns la Curtea de Casație, care a dat câștig de cauză credincioșilor noștri. Sentința Curții de Casație în procesul credincioșilor noștri din Vereșmort trebuie să fie un bun augur chiar pentru legea cultelor de care nicăiri nu se simte așa mare lipsă ca în Maramureș.

În Valea-Porcului, Ferești, Cornești

În 3 Oct. conform programul stabilit, urmau să se viziteze Valea-Porcului, Ferești și Cornești. Parohiile acestea au fost înființate de Părintele Miron Codrea, un ieromonah cu suflet, care 2 ani de vreme a stăpânit 3 biserici și după ce din motive nepătrunse de gândirea omenească în Vinerea Patimilor din anul 1925 toate cele 3 biserici i-au fost răpitate de forța publică pentru a fi date uniților *inexistenți* în Valea-Porcului, celor 3 familii din Ferești și la două unite din Cornești, părintele Miron Codrea a săvârșit minunea că în două comune a clădit două biserici, iar în Ferești nu peste mult va depune piatra fundamentală pentru a treia biserică. S'a îndatorat și-a amanetat averea părinților săi din Szarasău, dar credincioșii noștri au biserici. Părintele Codrea și-a mai zidit și o casă parohială. Nu cred că faptele părintelui

Codrea să aibă păreche. Stima cu care-l înconjoară poporul pe acest călugăr simplu, dar voinic la faptură, curajos și practic ca puțini alții chiar dintre cei mai învățați preoți este aproape legendară. De câteori un creștin, unit chiar din satele de pe Mara și Iza (două văi ale Maramureșului) voește să aibă serviciu frumos îl cheamă pe părintele Miron Codrea, fie la botezuri, fie la înmormântări. În satele pe care le păstorește, cu ocaziunea vizitei canonice, n'a rămas un sigur copil că să nu vină la biserică. Arcuri de triumf, care trase de șase boi împodobiți, coruri și cortegiu impunător, iar cuvintele simple ale ieromonahului prin cari a reamintit suferințele din Vinerea Patimilor din anul D-lui 1925, vor rămânea în aducerea aminte a celor cari au fost fericiți să asiste la vizita Canonică din aceste comune.

*

Maramureșul mai are și alte parohii ortodoxe cari de astădată n'au putut să fie vizitate din partea Preasfințitului Episcop. Amintesc în treacăt: Rona-de-Sus, Vișeuul, Câmpulung la Tisa, Bocicăul-Mare etc. Anul trecut s'a început o acțiune de a aduna în albume de fotografii capelele noastre din Maramureș. Icoana fidelă a capelei noastre din Borșa și-a reținut-o ca amintire fostul Ministru de agricultură, Dl. Ministru Garoflid și cred că pentru lumea ortodoxă a țării Românești ar fi cea mai instructivă dovadă despre faptul cum înțelege țara liberă Românească să sprijine biserica sa strămoșească, chiar acest album de fotografii, care ar arăta niște capele sărăcăcioase, case țărănești, prin acățarea câtorva icoane acățate pe pereți, transformate în bis. ort". Și acest fapt se petrece pe cel mai expus colț al țării pe granița Cehoslovacă și Polonă.

Preasfințitul nostru Episcop prin vizita Sa canonică atât de obositoare a săvârșit un fapt a cărui importanță azi nu se poate întrevedea în toată măreția sa. Și când în Sighetul-Marmației în 4 Oct. cu trenul de București s'a reîntors la reședința Sa, a putut să constate de o parte că în Maramureș avem un protopopiat ort. sărac, dar atât de însuflețit pentru cauza Sf. biserici de alta parte a avut mulțumirea sufletească să se vadă încunjurat de simpatiile

unui întreg județ reprezentat prin toți capii autorităților în frunte cu Dl. Prefect Mihali, care din partea sa n'a întrelăsat nimic ca vizita canonică a Preasfințitului Nicolae Ivan să se imprime pentru totdeauna în aducerea aminte a Maramurășenilor.

„O mână stângace“

Unul din redactorii dela Cuvântul se îndeletnicește intensiv și cu problemele bisericesti pe cari mai mult le încurcă decât le dilucidează. Astfel de teorie greșită și fără temei a lansat și sub eticheta „Averile bisericesti“ Marți 18 Octomvrie Nr. 899, că adevăratele averile bisericesti sunt ale zidurilor bisericești și nu ale credincioșilor. Ca și cum statul, mecenații, credincioșii evlavioși, boierii creștini, — n'ar fi voit să ajute pe credincioși chiar și indirect — când au dat bisericelor cu mână largă bunuri materiale, moșii și obiecte cu venite, ci le ar fi dat mâinei moarte. De aci apoi urmează firește și greșala autorului — că dacă credincioșii trec la altă biserică, — averea nu trece cu ei, — ci rămâne în grija corbilor. Și acest domn vrea să afle formule de deslegare pentru „Legea Cultelor“. Noroc, că nu va avea cuvânt în sfatul celor ce hotărăsc asupra acestei probleme delicate.

Știre personală. Astăzi, P. S. Sa Episcopul nostru Nicolae se află la Zălau pentru sfințirea bisericii nou zidită acolo.

Nedreptate. Școalele românești din Albania au fost închise. La București Soc. stud. macedo-români a ținut o întrunire de protestare, în care s'a arătat nedreptatea comisă, întrucât albanezii, renașterea lor culturală o datoresc în întregime statului român ocrotitor și poporului român ospitalier.

Ungurii asupriți. Zilele aceste a ținut în Cluj societatea de maghiarizare „Emke“ o adunare clandestină. Am oflat din jurnalele lor, că la Buget pentru trebuințele culturale pe 1928, au luat numai 300.000 Lei, iar secretarului Șandor József i-au votat o remunerație modestă de 42.000 Lei. Și ca mâine îl vom vedea pe jupânul Șandor în drum spre Geneva, tânguindu-se de asuprirea valahilor. Ar fi timpul ca autoritățile noastre — să controleze și venitele faimoasei „EMKE“: —

Învățământul primar. Deschiderea școalelor primare s'a amânat pe 1 Noemvrie.

Congres. La Brașov s'a ținut zilele trecute congresul cântăreților bisericesti din România, discutându-se diferite chestiuni profesionale.